Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Onderzoeken naar chromosoomafwijkingen en lichamelijke afwijkingen

De **NIPT** en de **20 wekenecho** in Caribisch Nederland

Inhoud

Prenatale screening	**3**
De NIPT	**6**
De 20 wekenecho	**12**
Vervolgonderzoek	**16**
Meer informatie	**18**

Prenatale screening

Je bent zwanger. Met de NIPT en de 20 wekenecho kun je het kind in jouw buik laten onderzoeken. Dat noemen we prenatale screening.

Wat kun je laten onderzoeken?

Er zijn twee soorten prenatale screening:
1. Onderzoek naar chromosoomafwijkingen: de NIPT (niet-invasieve prenatale test).
2. Onderzoek naar lichamelijke afwijkingen: de 20 wekenecho.

Aan welke onderzoeken kun je wanneer meedoen?

vanaf week 12

NIPT

onderzoek naar chromosoomafwijkingen

rond week 20

20 wekenecho

onderzoek naar lichamelijke afwijkingen, (bijna) halverwege de zwangerschap

Een keuze maken

Als je zwanger bent, ga je naar een verloskundige. Je verloskundige vraagt of je meer wilt weten over de NIPT en de 20 wekenecho.

Er zijn dan twee mogelijkheden:

1. Je wilt er niets over weten. Je krijgt dan geen informatie en geen onderzoek.
2. Je wilt er wel iets over weten. Je krijgt dan een uitgebreid gesprek. Na dit gesprek beslis je of je onderzoek(en) wilt:
   - De NIPT: ja of nee
   - De 20 wekenecho: ja of nee

Denk goed na over de volgende vragen:

- Hoeveel wil je weten over je kind voordat het is geboren?
- Hoe zou het voor je zijn om te leven met een kind met een chromosoomafwijking, zoals downsyndroom of een kind met een lichamelijke afwijking?

In deze folder hebben we het over de verloskundige. Daarmee bedoelen we ook de gynaecoloog, verpleegkundige, arts-assistent of andere zorgverlener die jou helpt bij je zwangerschap en bevalling.

Kies je voor een gesprek?
Tip: bekijk www.screening-cn.com/nl/niptseo vóórdat je naar het gesprek gaat. Je kunt dan alvast wat lezen over de onderzoeken. Je vindt daar ook filmpjes met uitleg over de onderzoeken.

De NIPT

De NIPT is een bloedonderzoek naar chromosoomafwijkingen bij het kind. Als je kiest voor de NIPT laat je bij jezelf bloed afnemen. Jouw bloed wordt onderzocht op chromosoom-afwijkingen die ernstige gevolgen kunnen hebben voor de gezondheid van het kind, zoals downsyndroom.

Bekijk de video over de NIPT

Hoe gaat de NIPT?

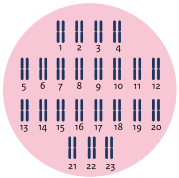
Bij de NIPT laat je bloed afnemen. Dat kan vanaf 12 weken zwangerschap. Jouw verloskundige vertelt je waar je bloed kunt laten afnemen. Daarna volgt het bloedonderzoek.

De NIPT bij tweelingen
Ben je in verwachting van een tweeling of meerling? Ook dan kun je kiezen voor de NIPT. Kijk op www.screening-cn.com/nl/niptseo/nipt/hoe-gaat-de-nipt.

Wat is een chromosoomafwijking?

23 keer
2 chromosomen

2 chromosomen

In de cellen van je lichaam zitten chromosomen. Die chromosomen bestaan uit DNA. Je DNA bepaalt je eigenschappen, bijvoorbeeld je lengte, de kleur van je ogen en hoe alles in je lichaam werkt. Elke cel heeft 23 setjes van 2 chromosomen. Soms gaat er iets mis bij de aanleg van de chromosomen. We noemen dat een chromosoomafwijking.

Welke soorten chromosoomafwijkingen zijn er?

Er zijn verschillende soorten chromosoomafwijkingen:

een heel chromosoom
te veel

een stuk chromosoom
te veel

een stuk chromosoom
te weinig

Een heel chromosoom te veel

Downsyndroom
Downsyndroom is een aandoening waar een kind mee wordt geboren.
Het gaat niet meer over. Mensen met downsyndroom hebben een verstandelijke beperking en je kunt zien dat iemand het heeft. Kinderen met downsyndroom ontwikkelen zich langzamer en minder goed dan gemiddeld. Gemiddeld worden mensen met downsyndroom 60 jaar. Tijdens hun hele leven hebben ze begeleiding en hulp nodig van hun familie of anderen.

Edwardssyndroom en patausyndroom
Dit zijn heel ernstige chromosoomafwijkingen. De meeste kinderen met edwards- of patausyndroom overlijden tijdens de zwangerschap.
Of vlak na de geboorte.

Een stuk van een chromosoom te veel of een stuk van een chromosoom te weinig

Het gaat dan meestal om een ernstige chromosoomafwijking. Het kind kan daardoor een verstandelijke beperking en lichamelijke afwijking(en) krijgen.

Geeft de NIPT zekerheid?

De uitslag van de NIPT geeft geen 100% zekerheid. Toch is de uitslag meestal een geruststelling: als er geen aanwijzing is voor een chromosoomafwijking is de kans maar heel klein dat je kind een chromosoomafwijking heeft.

Krijg je de uitslag dat er een aanwijzing is voor een chromosoomafwijking? Dan is vervolgonderzoek nodig om zeker te weten of het gaat om een chromosoomafwijking bij het kind. Het kan ook gaan om een chromosoomafwijking in de placenta of heel soms bij de moeder. Je verloskundige kan je daar meer over vertellen. Je kiest zelf of je vervolgonderzoek wilt. De gevolgen van een chromosoomafwijking bij een kind zijn altijd ernstig. Hoe ernstig weet je niet van tevoren. Dat is per kind anders.

Bloedonderzoek
De NIPT kijkt naar het DNA in het bloed van de zwangere. In dat bloed zit vooral DNA van de moeder. Maar ook wat DNA uit de placenta.

Wanneer krijg je de uitslag?

Je verloskundige geeft je de uitslag meestal binnen 14 dagen.

De uitslag

Je kunt deze uitslagen krijgen:

1. Er is géén aanwijzing voor een chromosoomafwijking

Ongeveer 993 van de 1.000 zwangeren krijgen deze uitslag.

Deze uitslag klopt bijna altijd. De kans is klein dat je zwanger bent van een kind met een chromosoomafwijking. Minder dan één op de 1.000 zwangeren met deze uitslag is toch zwanger van een kind met een chromosoomafwijking.

Er is geen vervolgonderzoek nodig.

2. Er is wel een aanwijzing voor een chromosoomafwijking

Ongeveer 7 van de 1.000 zwangeren krijgen deze uitslag.

Je bent mogelijk zwanger van een kind met een chromosoomafwijking.
Er zijn dan twee mogelijkheden:
1. Er is een aanwijzing voor down-, edwards- of patausyndroom.
2. Er is een aanwijzing voor een andere chromosoomafwijking.

Je krijgt een uitnodiging voor een gesprek. Daarin krijg je meer informatie over de chromosoomafwijking en welk vervolgonderzoek je kunt krijgen.

3. De test is mislukt

Soms mislukt de test. Je kunt ervoor kiezen om de NIPT nog een keer te laten doen.

De 20 wekenecho

Bij de 20 wekenecho bekijkt een echoscopist met een echo-apparaat of het kind lichamelijke afwijkingen heeft. De echoscopist controleert ook het vruchtwater en de groei van het kind.

Bekijk de video over de 20 wekenecho

Hoe gaat het echo-onderzoek?

Alleen speciaal opgeleide echoscopisten mogen de 20 wekenecho doen. De echoscopist maakt een echo van jouw kind door de echokop te bewegen over jouw buik. Het maken van een echo doet geen pijn en is niet gevaarlijk. Jouw kind voelt er niks van. De echo duurt ongeveer 30 minuten. Soms kan de echoscopist niet alles goed zien. Bijvoorbeeld als een vrouw wat zwaarder is, bij een litteken in de buikwand of door hoe het kind ligt.

Een inwendige echo (via de vagina)
Is niet alles goed te zien? Dan kan de echoscopist een inwendige echo voorstellen. Die krijg je meteen. Als je geen inwendige echo wilt, kun je deze weigeren.

Wanneer kun je de 20 wekenecho krijgen?

Je kunt de 20 wekenecho laten doen van 18+0 tot en met 21+0 weken zwangerschap. Dus van 18 weken en 0 dagen tot en met 21 weken en 0 dagen van je zwangerschap. Het liefst laat je de echo doen in week 19 van jouw zwangerschap. Dat is dus 19 weken en 0 dagen tot en met 19 weken en 6 dagen van jouw zwangerschap.

De uitslag geeft geen zekerheid

Ziet de echoscopist iets wat een lichamelijke afwijking kan zijn? Dan is niet altijd duidelijk of het echt een afwijking is. En als het een afwijking is, hoe ernstig deze is en wat dat dan voor jouw kind betekent. Daarom krijg je altijd vervolgonderzoek aangeboden.

De echoscopist kan niet alle lichamelijke afwijkingen zien bij de 20 wekenecho. Dat betekent dat je kind toch een afwijking kan hebben, ook al is er bij de echo geen lichamelijke afwijking te zien.

Wanneer krijg je de uitslag?

De echoscopist vertelt je meteen na de echo de uitslag.

Welke uitslag kun je krijgen bij de 20 wekenecho?

1. Er zijn géén aanwijzingen voor afwijkingen te zien

Ongeveer 950 van de 1.000 zwangeren krijgen deze uitslag.

Er is geen vervolgonderzoek nodig.

2. De echoscopist wil nog een keer een echo maken

Deze uitslag krijg je wanneer de echoscopist je kind niet goed kan zien. Dit hoeft niet te betekenen dat er iets niet goed is met je kind. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat je kind niet goed zichtbaar in je buik ligt. Twijfelt de echoscopist? Dan krijg je de vraag of je nog een keer een echo wilt. De echo wordt dan nog een keer gedaan.

3. Er is iets afwijkends gezien. Vervolgonderzoek is nodig om zekerheid te krijgen

Ongeveer 50 van de 1.000 zwangeren krijgen deze uitslag.

Deze uitslag krijg je als de echoscopist iets afwijkends ziet. Het is nodig om verder te onderzoeken wat je kind precies heeft. En wat dat betekent voor jou en je kind.

Je kunt kiezen voor vervolgonderzoek.
Je besluit zelf of je vervolgonderzoek wilt laten doen.

4. Er is iets afwijkends gezien. Vervolgonderzoek is niet nodig

Later in je zwangerschap krijg je nog een echo. Dan controleert de echoscopist of het is overgegaan.

Vervolgonderzoek

Heb je de uitslag van de NIPT of de 20 wekenecho? En zijn er aanwijzingen dat je kind een chromosoomafwijking of lichamelijke afwijking heeft? Dan is er vervolgonderzoek nodig om meer duidelijkheid te krijgen. De echoscopist, verloskundige of arts vertelt welk vervolgonderzoek je kunt krijgen en waar. Je kiest zelf of je vervolgonderzoek wilt.

Welke mogelijkheden voor vervolgonderzoek heb je?

Welk vervolgonderzoek je krijgt aangeboden, hangt af van welk onderzoek je eerst hebt gedaan en hoeveel weken je zwanger bent:

Het vervolgonderzoek van de NIPT is een van deze onderzoeken:
- Een uitgebreide echo.
- Een vruchtwaterpunctie.

Het vervolgonderzoek van de 20 wekenecho is:
- Een uitgebreide echo.
- Een bloedonderzoek.
- Een vruchtwaterpunctie.

Bij een **vruchtwaterpunctie** haalt de arts wat vruchtwater weg en onderzoekt dit. Dit kan na 16 weken zwangerschap.

Het nadeel is dat er een kans is op een miskraam door een vruchtwaterpunctie. Dit komt voor bij 1 van de 200 vrouwen.

Wil je meer weten over het vervolgonderzoek?

Dan krijg je eerst een gesprek. Pas daarna maak je jouw keuze. Je mag ook beslissen dat je geen vervolgonderzoek wilt.

Meer informatie

Kosten

Je kunt gratis meedoen aan het uitgebreide gesprek en de onderzoeken. De overheid betaalt de kosten.

Zijn er aanwijzingen dat je kind een chromosoomafwijking of lichamelijke afwijking heeft? Dan kun je kiezen voor vervolgonderzoek. De kosten hiervan betaalt ZJCN (Zorg en Jeugd Caribisch Nederland).

Gegevens en privacy

Wat gebeurt er met jouw gegevens?
Kies je voor prenatale screening? Dan bewaren jouw zorgverleners je gegevens hierover in het zorgdossier. Dit moet van de wet. Gegevens en uitslagen worden gebruikt om te controleren of de zorgverleners en het laboratorium hun werk goed doen. En om uit te rekenen hoeveel zwangeren kiezen voor prenatale screening.

Kies je voor de NIPT?
Na het onderzoek in het NIPT-laboratorium kan er bloed overblijven. Het NIPT-laboratorium bewaart het bloed en de gegevens die daarbij horen in een goed beveiligd systeem.

Over deze folder

Deze folder is met uiterste zorgvuldigheid samengesteld. Eventuele fouten kunnen niet uitgesloten worden.

Meer lezen

Kijk voor meer informatie over de NIPT en de 20 wekenecho op www.screening-cn.com/nl/niptseo.

Informatie in andere talen

Deze informatie is ook beschikbaar in het Papiaments / Engels / Spaans:

Bo por lesa e informashon aki den Papiamentu: www.screening-cn.com/pap/niptseo.

This information is available in English: www.screening-cn.com/en/niptseo.

Esta informacion esta disponible en Español: www.screening-cn.com/es/niptseo.

Dit is een uitgave van:

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
www.rivm.nl

december 2025

016428